

Verschenen

Slimme mensen en slimme dieren

Een kloeke paperback heb ik in handen met een intrigerend onderwerp. Want onderliggend is de vraag aan de orde, of de mens wel degelijk boven de dieren staat en in alle gevallen iniek is. Of gewoon onderdeel is van het dierenrijk en door een aantal eigenschappen is staat is geweest om zich zo te ontwikkelen, dat hij kan overheersen over het dieren- en plantenrijk.

Daarbij dichten wij onszelf vaak een aantal unieke eigenschappen toe, die moeten aantonen dat wij bijzonder zijn, omdat die eigenschappen bij dieren niet aanwezig zijn. Dat concluderen we dan maar even voor het gemak. Een gedragswetenschapper zal en kan met die aanname echter geen genoegen nemen.

Frans de Waal is zo'n gedragswetenschapper. In Nederland geboren is hij tegenwoordig hoogleraar aan de Emory University in Atlanta (U.S.A.). Door jarenlange observaties aan dieren werd hem meer en meer duidelijk, dat al die aannames zeker niet universeel waar zijn. Op het vlak van kennis, leervermogen, fysieke eigenschappen,

etc. blijkt, dat mensapen, olifanten en veel meer dieren de vaardigheden van de mens overstijgen en zelfs beter aangepast zijn aan hun specifieke omstandigheden.

In het boek worden stellingen geponeerd die, zeker in het verleden, volkomen door mensen worden geaccepteerd. Steeds wordt aangetoond, dat die stellingen voor een aantal dieren gewoon niet kloppen. Via vele experimenten is onomstotelijk aangetoond, dat bijvoorbeeld mensapen prima in staat zijn om plannen te maken, olifanten zelfbewustzijn hebben en ratten empathie voelen. Uiteraard zijn er legio voorbeelden waar de mens in uitblinkt. Daarbij moeten we uitkijken dat niet de mens steeds als uitgangspunt wordt genomen voor de noodzakelijkheid van een eigenschap. Mensen hebben taal, dieren niet, maar hebben ze die nodig voor hun functioneren? Heb je eigenlijk altijd een taal nodig om informatie over te kunnen brengen? Heel veel diersoorten zijn in staat om de voor hun overleven benodigde informatie over te brengen naar soortgenoten. Het boek is goed leesbaar. Het is geen wetenschappelijke uitgave. Het vertaalt de resultaten van al die wetenschappelijk onderzoeken naar conclusies, die met vele voorbeelden aannemelijk worden gemaakt. En dat op zo'n manier dat je tijdens het lezen een lach soms moeilijk kunt onderdrukken. Wat mij betreft een aanrader, die zelfs tijdens een vakantie de aandacht niet laat verslapen.

Waal, F. de, 2016. Zijn wij slim genoeg om te weten hoe slim dieren zijn?

Paperback. 336 blz. ISBN 9789045028583. Uitgeverij Atlas Contact, Amsterdam. Prijs € 24,99.

Willem-Jan Hoeffnagel

Hilversummers en hun kerken

In 1416 verhief de bisschop van Utrecht de kapel van Hilversum tot parochiekerk. Hierdoor hoefden de Hilversummers niet langer naar Laren te lopen om de mis bij te wonen. Dat was dit jaar 600 jaar geleden en voor de Hilversumse Raad van Kerken reden om